IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES MINISTRIJA

Nacionāla mēroga uzstādījumi un gaidāmā attīstība izglītības, zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovāciju jomā

Liepāja, 2014. gada 6 novembris

EIROPAS SAVIENĪBA

ERAF EIROPAS REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS FONDS

ESF EIROPAS SOCIĀLAIS FONDS

Augstākās izglītības, zinātnes un inovācijas attīstības politikas dokumenti un nostādnes

Latvijas nacionālā reformu programmas "ES2020" stratēģijas īstenošana - zinātniskās darbības potenciāla attīstība ar mērķi palielināt nodarbināto skaitu zinātnē un pētniecībā, konkurētspējīgas zinātniskās institūcijas ar modernu materiāltehnisko nodrošinājumu.

Partnerības līgums Eiropas Savienības investīciju fondu 2014.-2020.gada plānošanas periodam - augstākās izglītības, pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovāciju kvalitātes un konkurētspējas nostiprināšanu.

Eiropas Savienības Padomes 2012., 2013.un 2014. gada rekomendācijas Latvijai – augstākās izglītības un pētniecības kvalitātes un starptautiskās konkurētspējas veicināšana.

Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam un tajās ietvertā Viedās specializācijas stratēģija un publisko diskusiju rezultāti ZTAI ieviešanas pasākumu plāna izstrādei.

Latvijas zinātnisko institūciju zinātniskās darbības un kapacitātes starptautiskais izvērtējums – ieteikumi pētniecības sistēmas stiprināšanai, zinātnisko institūciju fragmentācijas mazināšanai un finansējuma palielināšanas.

Pasaules bankas pētījums jauna augstākās izglītības finansēšanas modeļa ieviešanai – ieteikumi sniegumā balstītai augstākās izglītības finansēšanai un ciešākai sasaistei ar pētniecību.

Ex-ante nosacījumu un to izpildes laika grafiks

Informatīvais ziņojums "Par Latvijas zinātnes strukturālo reformu īstenošanu līdz 2015.gada 1.jūlijam"

19.08 MK sēdes protokols Nr.44

Nr.1

Koncepcija „Latvijas augstākās izglītības ārējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas pilnveide"

03.11 MK sēdes protokols

Nr.2

Informatīvais ziņojums „Par Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovācijas pamatnostādņu 2014.-2020.gadam ieviešanas rīcības plāna, kas ietver Viedās specializācijas stratēģijas pasākumu plānu, izstrādes progresu"

28.10 MK sēdes protokols Nr.58

Nr.3

Informatīvais ziņojums „Par Pasaules bankas pētījuma rezultātiem un priekšlikumiem jauna augstākās izglītības finansēšanas modeļa ieviešanai un turpmāko nepieciešamo rīcību" VSS-908

ZTAI īstenošanas rīcības plāns (ietver **Viedās specializācijas stratēģijas pasākumu ieviešanas uzraudzības mehānismu un rādītājus**)

MK noteikumu pieņemšana 14.11

Projektu atlase

2015: + 10% 4&5

2016: netiek finansētas 1&2

Monitoringa sistēmas izveide & AI finansēšanas modeļa apstiprināšana un ieviešana & Akreditācijas aģentūras izveide & Publiskās diskusijas

19.08.2014. **01.10.2014.** **14.11.2014.** **01.01.2015.** **01.07.2015.** **01.01.2016.**

Rīcības plānu izstrāde, apstiprināšana ZI lēmējinstitūcijā un saskaņošana ar nozares ministriju un IZM

ZI padomē vai senātā apstiprināti rīcības plāni rekomendāciju ieviešanai

Projektu sagatavošana un iesniegšana

Projektu ieviešanas uzsākšana

ZI stratēģiju (pamats turpmākajiem fondu ieguldījumiem), **kas ietver ZI pētniecības programmu un rezultātu pārvaldības modeļus** iesniegšana izvērtēšanai nozares ministrijā un IZM

Reformu īstenošana zinātniskajās institūcijās: Izcilība, konsolidācija un pārvaldība & Stratēģiskā specializācija

Konkurētspējīgas ZI (20) un zinātnē balstīta AI (2017.gada ārējais novērtējums)

Publiskās diskusijas par politikas instrumentiem izaugsmes atbalstam Latvijas Viedās specializācijas jomās

- Laikā no 2014.gada marta līdz 2014.gada oktobrim Izglītības un zinātnes ministrija, Ekonomikas ministrija un Zemkopības ministrija organizēja 13 publiskās diskusijas, kurās piedalījās vairāk nekā 500 zinātnisko institūciju, izglītības iestāžu, nozaru asociāciju pārstāvji.

- Diskusiju rezultāti ir izmantoti, precizējot ZTAI politikas mērķu sasniegšanas rezultātu rādītājus un sagatavojot Eiropas Savienības fondu ieviešanas darbības programmu „Izaugsme un nodarbinātība”.

Latvijas industrijas potenciālās specializācijas nišu saikne ar Viedās specializācijas stratēģijas tautsaimniecības transformācijas virzieniem un prioritātēm

Specializācijas jomas	Industrijas potenciālās specializācijas nišas 2014.gada diskusiju skatījumā
Zināšanu ietilpīga bioekonomika.	1. Ilgtspējīga un produktīva meža audzēšana mainīgos klimata apstākļos; Koksnes biomasas pilnīga izmantošana ķīmiskajai pārstrādei un enerģijai; Inovatīvas, riskus mazinošas augu un dzīvnieku audzēšanas tehnoloģijas; Inovatīvu augstas pievienotās vērtības nišas produktu izstrāde no koksnes, tradicionālām un netradicionālām lauksaimniecības augu un dzīvnieku izejvielām; augu un dzīvnieku audzēšanas un pārstrādes blakusproduktu izmantošanas tehnoloģiskie risinājumi; Pārtikas drošība.
Biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, biofarmācija un biotehnoloģijas.	1. Farmaceitisko un bioaktīvo vielu iegūšanas ķīmiskās un biotehnoloģiskās metodes un produkti.
	2. Jaunu un esošo humāno un veterināro zāļu izstrāde un izpēte.
	3. Molekulārās un individualizētās ārstēšanas un diagnostikas metodes un šūnu tehnoloģijas.
	4. Funkcionālā pārtika, ārstnieciskā kosmētika un bioaktīvi dabas vielu produkti.
Viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas.	1. Implantu materiāli, kompozītmateriāli, plānie slāņi un pārklājumi, iekārtas, mehānismi un darba mašīnas, stikla šķiedras izstrādājumi un viedie materiālus uz stikla šķiedras bāzes.
Viedā enerģētika.	1. Resursu cenas; Energoresursu patēriņa intensitāte; ES klimata un enerģētikas ietvars 2030.
Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas.	1. Inovatīva zināšanu pārvaldība, sistēmu modelēšanas un programmatūras izstrādes metodes un rīki; inovatīvi nozaru IKT aparatūras (hardware) un programmatūras (software) lietojumi; valodu tehnoloģijas un semantiskais tīmeklis; lielapjoma datu un zināšanu infrastruktūra; informācijas drošība un kvantu datori; datorsistēmu testēšanas metodes.

Stratēģiskie uzstādījumi – I
Zinātne

1. Ieguldījums nozares stratēģisko mērķu sasniegšanā:

- Spēcīgu ar AI un industriju integrētu pētniecības organizāciju veidošana;
- ZI veiktspējas un snieguma uzlabošana, t.sk. zinātniskā un tehnoloģiskā ekselence, cilvēkkapitāla atjaunotne, ZI starptautiskā konkurētspēja;
- Zinātniskā un akadēmiskā darba integrācija, sasaiste ar ekonomikas transformācijas vajadzībām.

2. Atbilstība ES Padomes rekomendācijai P&I politikā:

CSR 2012: Efektīvas P&I politikas izstrāde un īstenošana, kas paredz veicināt uzņēmumu inovācijas, tostarp izmantojot nodokļu atvieglojumus, modernizēt infrastruktūru un racionalizēt pētniecības iestādes;

CSR 2013: Īstenot pasākumus, lai modernizētu pētniecības iestādes, pamatojoties uz neatkarīgo novērtējumu, kas pašlaik tiek veikts;

CSR 2014: veikt pasākumus integrētākai un visaptverošākai pētniecības sistēmai, tostarp koncentrējot finansējumu starptautiski konkurētspējīgām pētniecības iestādēm.

Stratēģiskie uzstādījumi – II
Zinātne

3. Atbilstība Viedās Specializācijas stratēģijas (RIS3) uzstādījumiem.

RIS3 mērķis - tautsaimniecības transformācija un eksporta struktūras maiņa uz augstākas pievienotas vērtības produktiem un pakalpojumiem.

4. SF atbalsta priekšnoteikumi:

–ZI konsolidācija un konkurētspējīgo ZI rīcībspējas uzlabošana → **ZI attīstības stratēģijas 2015-2020, rezultātu fokuss**

Ņem vērā Zinātnes ārējā izvērtējuma rezultātus, IZM ziņojumu par Latvijas zinātnes strukturālo reformu īstenošanu. Pamato SF ieguldījumus attīstībā.

–SF fondu R&D atbalsta starpposma un ex-post novērtējums, t.sk. grāmatvedības politikas audits.

Stratēģiskie uzstādījumi – I
Augstākā izglītība

1. Ieguldījums nozares stratēģisko mērķu sasniegšanā:

- Pētniecībā balstīta AI
- AII efektīvāka pārvaldība
- Resursu konsolidācija un koplietošana
- AII konkurētspēja un studiju satura atbilstība darba tirgus prasībām un tautsaimniecības attīstībai

2. Atbilstība ES Padomes rekomendācijai augstākajā izglītībā:

CSR 2013: „Īstenot plānotās augstākās izglītības reformas, jo īpaši attiecībā uz tāda finansēšanas modeļa izveidi, kas stimulē kvalitāti, akreditācijas sistēmas reformu, iestāžu konsolidāciju un internacionalizācijas veicināšanu."

CSR 2014: „Paātrināt augstākās izglītības reformas īstenošanu"

„Lai gan sākotnēji bija plānota vērienīga augstākās izglītības reforma, Latvija nav guvusi panākumus saistībā ar starptautiski atzītas akreditācijas sistēmas izveidi, plāni ieviest jaunu finansēšanas modeli nav skaidri, augstākās izglītības iestāžu konsolidācija ir vājināta un joprojām ir spēkā svešvalodu lietošanas ierobežojumi.

Stratēģiskie uzstādījumi – II
Augstākā izglītība

3. Atbilstība Viedās Specializācijas stratēģijas (RIS3) uzstādījumiem, veicinot tautsaimniecības transformāciju:

–Moderna un nākotnes darba tirgus prasībām atbilstoša izglītības sistēma, nodrošinot nepieciešamo kompetenču, uzņēmējspējas un radošuma attīstību visos izglītības līmeņos.

–Attīstīta zināšanu bāze un cilvēkkapitāls zināšanu jomās, kurās Latvijai ir salīdzinošās priekšrocības.

4. SF atbalsta priekšnoteikumi:

–AII stratēģiskā specializācija

–AII attīstības un konsolidācijas stratēģijas, rezultātu fokuss

t.sk. ņem vērā ES Padomes rekomendācijas, Studiju programmu kvalitātes, sadarbības un ilgtspējas novērtējuma, Zinātnes ārējā izvērtējuma secinājumus un rekomendācijas, kā arī IZM Ziņojumā par zinātnes strukturālajām reformām ietvertos pasākumus un uzstādījumus.

Pamato SF ieguldījumus attīstībā.

–SF Ieguldījumu AII ex-post novērtējums

3-pīlāru augstākās izglītības finansēšanas modelis: stabilitāte/rezultāti/attīstība

Stabilitāte:

Valsts budžeta piešķīrums “budžeta vietu” formā

stabilitāte

Rezultāti:

Izpildes rādītāju līgumi, kas ietver rezultātu rādītājus

Vienots budžeta vietu un zinātnes bāzes finansējuma piešķīrums

Attīstība:

Stratēģiska specializācija

Attīstības finansējums

Vidēja termiņa attīstības līgumi

pārmaiņas

0-scenārijs (stagnācija)	Lēna attīstība	Zināšanu sabiedrības attīstība
	27 MEUR JPI 2015 gadā + ERAF	

Jaunais augstākās izglītības finansēšanas modelis un finansējums 2015.gadam: esošais un pieprasītais

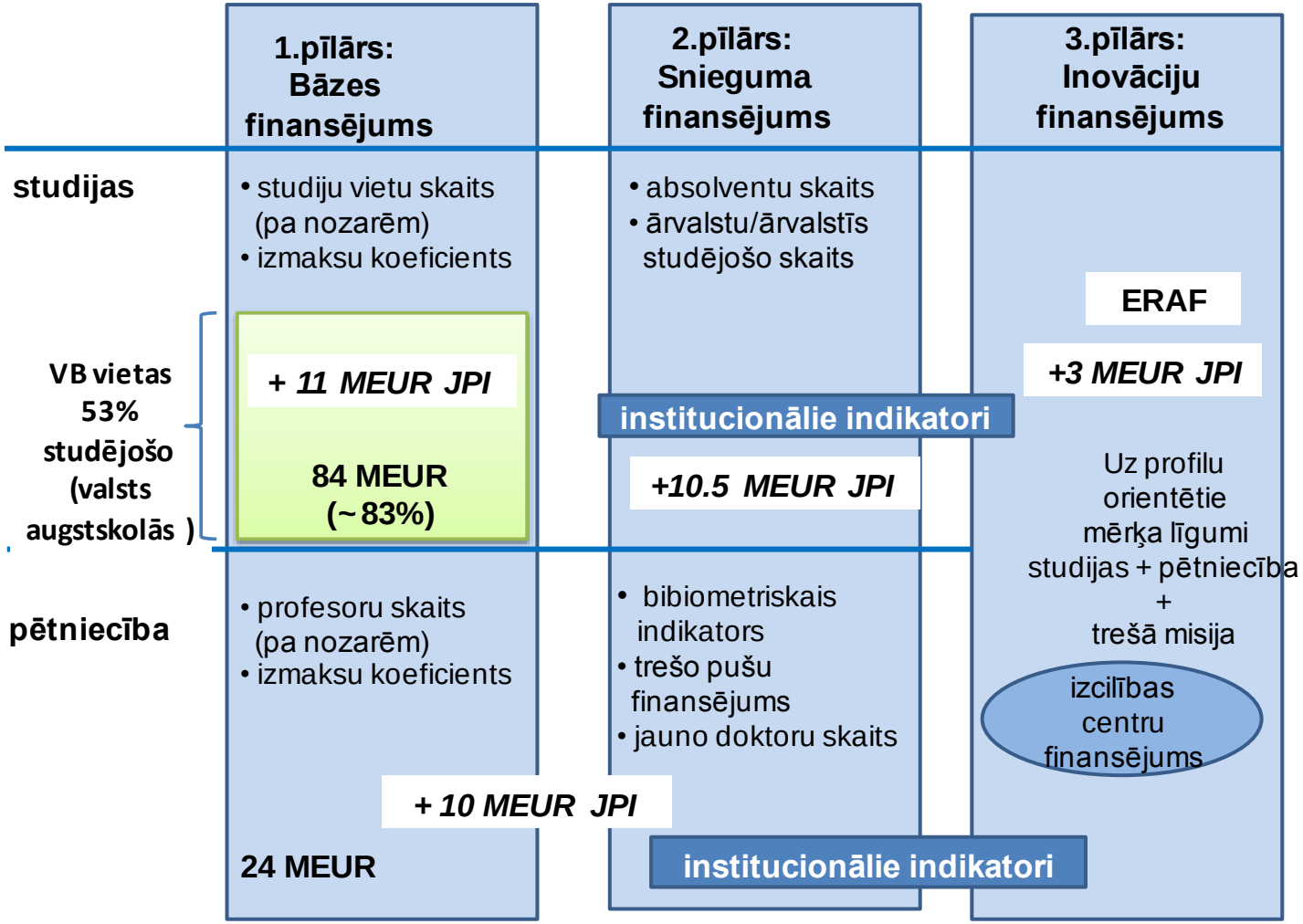

Stratēģiski pozicionēti mērķa līgumi ar augstskolām un darba devēju iesaiste studiju vietu plānošanā

Studiju vietu plānošanas un starpinstitūciju sadarbības optimizācija

- Vairāku (3 – 5) gadu perspektīva studiju vietu plānošanā;
- Pieejamo *ieejas* un *izejas* datu analīze, studiju izmaksu koeficientu aktualizācija;
- Darba tirgus perspektīva un inovācijas potenciāls – ieinteresēto pušu pārrunas AI ciešākai sasaistei ar darba tirgu;
- Trīspusējas konsultācijas ar AII un nozaru ministrijām.

Mērķa līguma ieviešana 3 – 5 gadu periodam (ar ikgadēju atjaunināšanu)

- Institucionālās misijas un specializācijas definīcija;
- Stratēģiskā vīzija nacionālās attīstības kontekstā; Institūcijas specifiskie kvalitātes rādītāji un sasniedzamie mērķi;
- Vienotais bāzes finansējuma piešķīrums AI&P;
- Sagaidāmie produktivitātes sliekšņi.

KP fondu (ESF, ERAF, KF)publiskā finansējuma sadalījums pa prioritārajiem virzieniem (milj.EUR), kopā 5 223,8 t.sk. IZM 859,89 (19,54%)

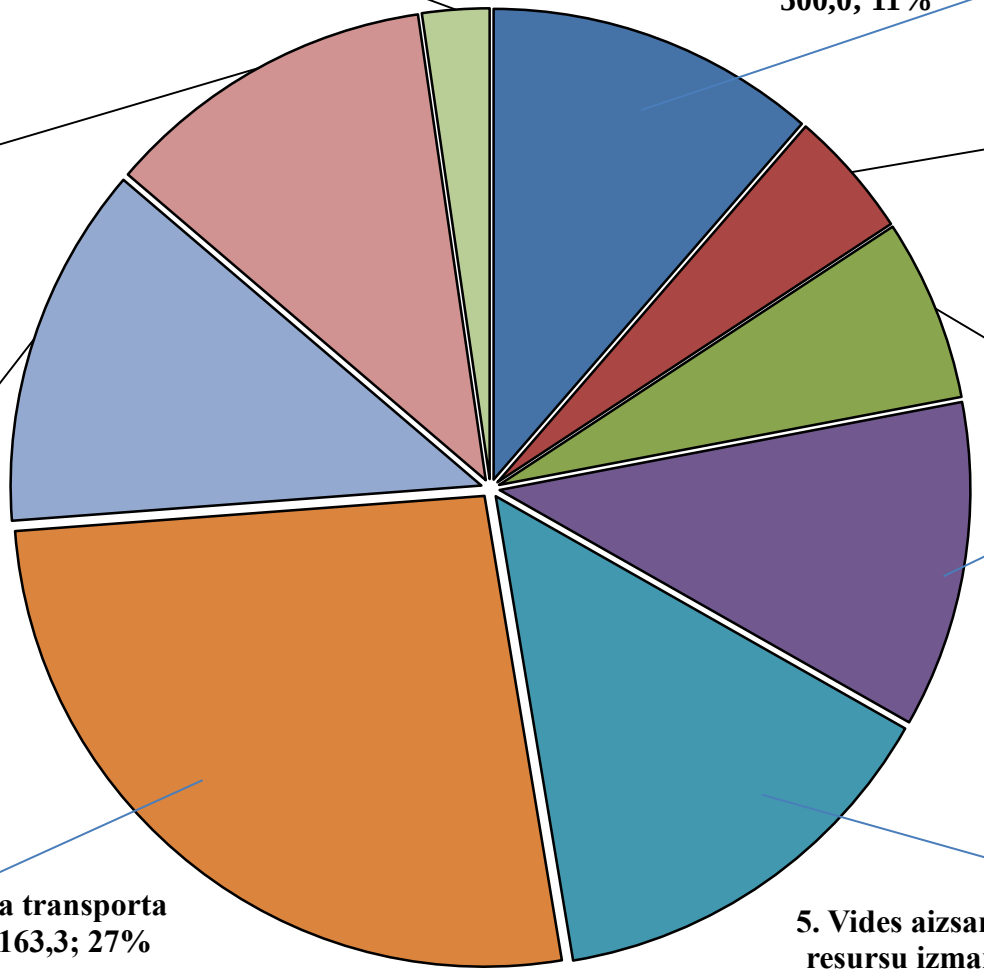

ES struktūrfondu atbalsts zinātnei
Kopā: 322,35 (t.sk. ERAF 273 995 380)

Specifiskais atbalsta mērķis	Kopējais publiskais finansējums, milj. EUR	Indikatīvais uzsākšanas laiks
SAM 1.1.1. **Palielināt Latvijas zinātnisko institūciju pētniecisko un inovatīvo kapacitāti un spēju piesaistīt ārējo finansējumu, ieguldot cilvēkresursos un infrastruktūrā, ERAF**	**322,35**	**2015.gada III ceturksnī (1. un 2.pasākums)**

Atbalsta pasākumi:

1. Zinātnisko institūciju institucionālās kapacitātes stiprināšana, ieviešot zinātnisko institūciju darbības kvalitātes ārējā izvērtējuma rekomendācijas (2015.gada III ceturksnī)
2. Individuālie granti jaunajiem zinātniekiem pēcdoktorantūras pētījumiem (2015.gada III ceturksnī)
3. Cilvēkresursu attīstība zinātnē (2015.gada IV ceturksnī)
4. Inovāciju granti zinātnē balstītu inovatīvu risinājumu aktuālu un praktisku uzņēmumu un citu ārējo pasūtītāju problēmu risināšanai (2016.gada I ceturksnī)
5. Pētniecības un attīstības infrastruktūras attīstīšana RIS3 jomās (2016.gada IV ceturksnī)
6. Atbalsts dalībai Eiropas Pētniecības telpas bilateriālās un multilateriālās sadarbības programmās pētniecībā un inovācijās (2016.gada I ceturksnī)

Mērķa grupa-labuma guvēji: zinātniskās institūcijas, zinātnē nodarbinātie, studējošie, komersanti

Finansējuma saņēmēji: zinātniskās institūcijas.

ES struktūrfondu atbalsts augstākajai izglītībai, 125, 48 milj. EUR

Specifiskais atbalsta mērķis	Kopējais publiskais finansējums, milj. EUR	Indikatīvais uzsākšanas laiks
SAM 8.2.1. **Samazināt studiju programmu fragmentāciju un stiprināt resursu koplietošanu (kopīgās doktorantūras programmas, studiju programmas ES valodās, akreditācija) ESF**	**10,81**	**2016.gada I ceturksnis**
SAM 8.2.2. **Stiprināt augstākās izglītības institūciju akadēmisko personālu stratēģiskās specializācijas jomās(akadēmiskā personāla kompetences paaugstināšana, akadēmiskā personāla piesaiste), ESF**	**34,34**	**2016.gada I ceturksnī**
SAM 8.2.3. **Nodrošināt labāku pārvaldību augstākās izglītības institūcijās (attīstības stratēģiju izstrāde, pilnveide un to ārējais novērtējums), ESF**	**20**	**2015.gada IV ceturksnī**
SAM 8.2.4. **Nodrošināt atbalstu EQAR aģentūrai izvirzīto prasību izpildei (t.sk. aģentūras personāla apmācība), ESF**	**1,5**	**2015.gada I ceturksnī**
SAM 8.1.1. **Palielināt modernizēto STEM, tajā skaitā medicīnas un radošās industrijas, studiju programmu skaitu (studiju un zinātniskā darba infrastruktūras attīstība (rekonstrukcija un renovācija)), ERAF**	**44,64**	**2016.gada I ceturksnī**
SAM 8.1.4. **Uzlabot pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības STEM, t.sk. medicīnas un radošās industrijas, studiju mācību vidi koledžās, ERAF**	**14,19**	**2015.gada III ceturksnī**

ES struktūrfondu atbalsts profesionālajai izglītībai un mūžizglītībai (173,1 mil. EUR)

Atbalsta joma	Specifiskais atbalsta mērķis	Kopējais publiskais finansējums, milj. EUR	Indikatīvais uzsākšanas laiks
Profesionālā izglītība (146,13 milj.)	SAM 8.1.3. **Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu, ERAF**	104,78	2015.gada III ceturksnis (1.kārta)
	SAM 8.5.1. **Palielināt kvalificētu profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu skaitu pēc to dalības darba vidē balstītās mācībās vai mācību praksē uzņēmumā (atbalsta pasākumi) , ESF**	21,93	2016.gada I ceturksnis
	SAM 8.5.2. **Nodrošināt profesionālās izglītības atbilstību Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai (profesionālās izglītības satura pilnveide, t.sk. modulāro programmu izstrāde), ESF**	12, 93	2015.gada III ceturksnis
	SAM 8.5.3. **Nodrošināt profesionālās izglītības iestāžu efektīvu pārvaldību un iesaistītā personāla profesionālās kompetences pilnveidi (t.sk. kapacitātes stiprināšana pieaugušo izglītībā, profesionālās izglītības iestāžu konventi un pedagogu kompetences paaugstināšana), ESF**	6,49	2015.gada IV ceturksnis
Mūžizglītība (27,03 milj.)	SAM 8.4.1. **Pilnveidot nodarbināto personu profesionālo kompetenci (nodarbināto kvalifikācijai vai pārkvalifikācijai), ESF**	27,03	2016.gada I ceturksnis

ES struktūrfondu atbalsts vispārējai izglītībai, karjeras izglītībai un izglītības kvalitātes monitoringam (241,7 mil. EUR)

Atbalsta joma	Specifiskais atbalsta mērķis	Kopējais publiskais finansējums, milj. EUR	Indikatīvais uzsākšanas laiks
Vispārējā izglītība (209, 5 milj.)	SAM 8.1.2. **Uzlabot vispārējās izglītības iestāžu mācību vidi , ERAF**	162,81	2016.gada II ceturksnis
	SAM 8.3.1. **Attīstīt kompetenču pieejā balstītu vispārējās izglītības saturu (t.sk. izstrādāt mācību un metodiskos līdzekļus, nodrošināt pedagogu tālākizglītību satura ieviešanai), ESF**	18,18	2015.gada III ceturksnis
	SAM 8.3.2. **Palielināt atbalstu vispārējās izglītības iestādēm izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai (t.sk. atbalsts talantu attīstībai, iekļaujošai izglītībai, pedagogu kompetencei un nodrošinājumam), ESF**	28,51	2016.gada IV ceturksnis
Karjeras izglītība (23 milj.)	SAM 8.3.5. **Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs, ESF**	23,08	2015.gada II ceturksnis
Izglītības kvalitātes monitorings (9 milj.)	SAM 8.3.6. **Ieviest izglītības kvalitātes monitoringa sistēmu (t.sk. vietēja mēroga un starptautiski izglītības pētījumi), ESF**	9, 21	2015.gada III ceturksnis

ES struktūrfondu atbalsts jauniešu iesaistei izglītībā un nodarbinātībā

Atbalsta joma	Specifiskais atbalsta mērķis	Kopējais publiskais finansējums, milj. EUR	Indikatīvais uzsākšanas laiks
Jauniešu garantijas pasākumi un priekšlaicīgas izglītības pamešanas mazināšana 100,6 milj. EUR	SAM 7.2.1. **Palielināt nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībās neiesaistītu jauniešu nodarbinātību un izglītības ieguvi Jauniešu garantijas ietvaros (1 un 1,5 gadīgo profesionālās izglītības programmu īstenošana), ESF**	34,13 (IZM finansējuma daļa)	Projekts uzsākts 2014.gada 1.jūnijā
	SAM 8.3.3. **Attīstīt NVA nereģistrēto NEET jauniešu prasmes un veicināt to iesaisti izglītībā, NVA īstenotajos pasākumos Jauniešu garantijas ietvaros un nevalstisko organizāciju vai jauniešu centru darbībā (NEET jauniešu apzināšana, motivēšana, profilēšana, individuālā plāna izstrāde un uzraudzība), ESF**	9,00	2014.gada oktobris
	SAM 8.3.4. **Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus, ESF**	57, 5	tiks definēts pēc izpētes rezultātu saņemšanas

ES struktūrfondu atbalsts nacionāla līmeņa sporta infrastruktūras uzlabošanai

5.6.1.SAM: veicināt Rīgas pilsētas revitalizāciju, nodrošinot teritorijas efektīvu sociālekonomisko izmantošanu (Kopā: 94 567 990EUR, t.sk. ERAF 80 382 791 EUR)

Atbalstāmās darbības:

- atbilstoši Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam noteiktajiem sabiedriski nozīmīgajiem objektiem un prioritāri atbalstāmo degradēto teritoriju revitalizēšana
- maza mēroga sabiedrisku, kultūras, un sporta objektu izveidi un rekonstrukciju, kas nodrošina kvalitatīvu un daudzveidīgu pakalpojumu piedāvājumu

Indikatīvās mērķteritorijas: Rīgas pilsētas degradētās apkaimes.

Indikatīvā mērķa grupa: iedzīvotāji, saimnieciskās darbības veicēji, investori, tūristi.

Indikatīvie finansējuma saņēmēji: Projektus plānots realizēt sadarbībā starp pilsētas pašvaldību (t.sk. tās uzņēmumiem), valsts pārvaldes iestādēm (t.sk. valsts kapitālsabiedrībām), kā arī investoriem un attīstītājiem.

5.6.1. SAM ietvaros plānota Daugavas stadiona rekonstrukcija.

Indikatīvais finansējums: 47 283 995 EUR.

Indikatīvais uzsākšanas laiks: 2015.gada I ceturksnis

ERAF
EIROPAS REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS FONDS

ESF
EIROPAS SOCIĀLAIS FONDS

IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES MINISTRIJA

Paldies par uzmanību!